

# SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 18 Hl., többzori hirdetésnél 14 Hl. — Hivatalos hirdetésnél minden szó 4 Hl. — Bélyegdíj 60 Hl. Hirdetéseket és díjakat HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:		A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk. Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők. Kéziratokat nem küldünk vissza.
Egész évre	8 kor.	<b>ÉLES KÁROLY.</b>		
Fél évre	4 kor.	A kiadók nevében:		
Negyed évre	2 kor.	Lukonich Gábor dr.		
Egyes szám ára 20 fillér.		Bárdi György dr. Darney Kálmán.		

## Termelő és kereskedő.

Nem lehet vita tárgya, hogy Magyarország par excellence földmívelő ország. Hisz Európában a keleti népek nagyobbára nyerstermelők; valamint az is kétségtelen, hogy a földbirtokos osztály az ország zömét képezze, mindenkor döntő befolyással volt az állam ügyeire s így a földbirtok szervezete összefüggésben van az állam szervezetével.

Földmívelés nélkül az emberiség ma is nomád életet élne, műveltség a társadalomban meg nem honosodott volna; sőt földmívelés nélkül államalakulás sem képzelhető; a jog és politikai viszonyok állandóságát a földhöz kötöttség, a röghöz való ragaszkodás biztosította. Az érzelmek legnemesbike — a hazaszeretet — csak az eke által feltúrt földből plántálódott át az emberi szívébe. A hazaszeretet legfényesebb példái azoknál a nemzeteknél találjuk, kik kiválókép földmíveléssel foglalkoznak; kik a honi földet szent öröknek tekintik, melynek minden darabja kegyelt emlék és édes remény.

Jaj annak az országnak, melynek fiai a földet oly tőkének tekintik, melynek értékét a jövődelem után becsülik.

Természetes, hogy minden államnak kiváló gondot kell arra fordítani, hogy a termelő osztály jólétét biztosítsa. Nemcsak azért, mert ez osztály a nemzet gerincét alkotja, hanem azért is, mert virágzó mezőgazdaság teremthet

fejlett ipart s élénk kereskedelmet; de viszont ipar s kereskedelem nélkül virágzó mezőgazdaság sem képzelhető.

Ha túlzás van a fiziokraták elméletében, hogy a mezőgazdasági foglalkozás egyedüli alapja a nemzeti meggazdagodásnak; ép oly hibás a merkantilisták elve is, hogy a nemzet vagyonsodása csakis úgy gyarapodhatik, ha pénzkészlete szaporodik; de helyes Smith teóriája, hogy a gazdagodás egyedüli forrása a munka. — A mezőgazdálkodás, az ipar és kereskedelem összhangzó munkája boldogíthatja csak a nemzetet.

A földmívelés ősi foglalkozás. Közép-Európa mezőgazdasága csak Nagy Károly idejében vett némi lendületet. Ekkor jött divatba az ugynevezett „Dreifelderwirthschaft“. Azonban a középkor földmívelését akadályozta a földmívelési eszközök gyarlósága és a kereskedelemnek majdnem teljes hiánya. Hogy mégis földmívelésről is szólni lehetett, ezt a munkaerő rendkívüli olcsóságának köszönhetni. De hiányzottak a közlekedési eszközök is. Ha ehhez hozzávetjük még az akkori magas számkokat, — melyek a kincstárnak jelentékeny bevételi forrását alkották — könnyen rájöhettünk, hogy kivételről szó sem volt s így gyakran megtörtént, hogy termékeny esztendőben a bőség miatt a vermekben rothadt el a gabona, míg terméketlen évek gyakran éhhalált hoztak.

Csak a fejlődő ipar, az élénkülő kereskedelem emelte a föld produktivitását, ipar s

kereskedelem adott az őstermelésnek egészséges alapot, csak ez tette fejlődését lehetővé. Örök igazság marad, hogy az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság szabadságának korlátozása a népek fejlődését és szabadságát is korlátozza. Az államhatalomnak feladata tehát nem lehet az, hogy az egyik vagy másik kereseti ágat korlátozza, az egyiket a másik előnyére istápolja, hanem egész törekvésével oda kell hatnia, hogy mindháromat kellő összhangba hozza.

Ha a hazánkban terjedő eszméket figyelemmel kísérjük, megdöbbenve látjuk, hogy a termelő és kereskedő közt oly éles ellentétek képződnek, hogy félve kérdezzük: mi lesz akkor, ha tényleg az agrarius eszmék, az agrariusok követelése diadalra emelkednének; ha tényleg odáig mennének, hogy a mezőgazdaság emelésének ürügye alatt tényleg korlátoznánk az ipar és kereskedelem szabad fejlődését.

Hisz egy példa már előttünk van: hazánkban meglehetősen fejlett malomipar volt. Az 1895. évben hazánkban termelt 46.896.280 és behozott 946.337 q. búzából 13.039.068 q. szállítottak ki, tehát közel 2<sup>1</sup>/<sub>10</sub>-át a honi ipar dolgozta föl. Ez, ha tekintetbe vesszük a belső fogyasztást, igen fényes eredmény. Azonban jött az agrarius követelés, mely a malomiparnak szemére vetette, hogy miatta oly nyomottak a gabona-árak; eltörölték az ezen iparnak nyújtott kedvezményt, — a malomipar napról-napra hanyatlak, de a kívánt

## A harmadik.

— A SÜMEG ÉS VIDÉKE eredeti tárcaja. —

Híra: Gérecz Károly.

A szép Lányné fölállott az ottománról s lebomlott szöke fürteit félkézrel újra fölörzítve, a kiesett békateknő tüt illesztette helyére, egy pillantással, melyet az átelleni falon levő tükröbe vetett. Aztán ismét leült, egy tekintetre sem méltatva az előtte térdelő férfit.

Kállay Pista reszketve nyult a kicsi kövér kezek után; félve emelte ajkaihoz s ezer csókot lehelle rá, alig hallható édes hanglajtással, melyen a mély megindulás látszott, sóhajtott inkább, mint mondotta:

— Mari, édes menyországom!

Ideges rángás lőn rá a felelet. Kállay újból hatalmába kerítette a kisiklott kezét s csókokba fűrésztve azt, újból megkísérelte a társalgást.

— Mari, drága Mari, ön tudja mily végtelenül szeretem?! Elítél ön engem?! S igyekezett az előle rejtőző kék szemekbe tekinteni.

Ezuttal sikerült. Lányné a pillantás varázsától nem birt menekülni. Félig szomoruan, félig mosolyogva morzsolgatta ujjai közt a hozzá-simuló férfi barna göndör fürteit.

— Istenem! — mondá, — mily szerencsétlen vagyok én! Miért is vezette önt a sors utamba, mily nyugodt, mily boldog lehetnék most!

— Oh! ne mondja, hogy boldogtalan, ne mondja, hogy én vagyok az oka, hiszen egyikünk sem tehet róla, hogy előbb nem ismertük egymást. Ön nem lesz boldogtalan, csak eddig volt az. Tehet ön arról, hogy férjét nem szereti, vagy tán sohasem szerette?! Jól tudja ön, hogy a

végezetet kikerülni lehetetlen, s hogy vannak hatalmasabb erők, magasabb törvények, mint azok, amelyekkel az emberek egymást leláncolják, mint azok, amelyek a társadalom rabszolgájává teszik az embereket.

A szép nőnek okos szemei a távol multon látszóttak elmerengeni. Szomorú keserűség játszódott remegő ajkán. Szólanul hallgatta tovább.

— Azt mondja, hogy nyugodt és boldog volt?! Hát boldogság, nyugalom az, midőn valaki mint az üldözött vad jár-kel mulatságról-mulatságra, a fővárosból a vidékre, a fürdőkől a messze lakó rokonokhoz, a napot éjjellé, az éjet nappallá téve, félve, kerülve az egyedül létet, menekülve önön magától, mindig idegenek társaságában, táncolva, keringve az örülésig, hogy izgatott idegeinek lecsillapodását a fáradtságba ölje, hogy kerülje háza tájékát, a monoton üres életet, amelyben nincs, aki érdekelje, lekösse, nincs aki foglalkozzék a szegény elhagyatott nővel, kinek sívárrá, rideggé lett lelke?! Hát van-e, szerette az ön férje jogot önhöz azon az egyen kívül, amely csak üres, bitorolt cím s valójában a legundorítottabb erőszakosság?!

Lányné hangosan fölzokogott.

— Szerzett!

Kállay megdöbbenve tekintett rá. Szerelmét akarta megmagyarázni, mentegetni akarta a nőt, hogy az áldozat, amit hozott, elkerülhetlen volt s leckét vett a szerelemből.

— Igen! Szerzett! Egykor nagyon boldog voltam! Ön nem ismeri a női lelket! Nem a helyes uton jár! Ha úgy lett volna, amint ön mondja, sohasem lenne alkalma életem történetét megtudnia. Nem panaszkodom! Hallgasson ide!

— Atyám Zarándvármegye egyik legtekin-

télyesebb birtokosa volt. Első virilista. Házunknál főispánok és huszár-grófok egymásnak adták a kilincset. Kikiáltott partie voltam. Udvaroltak atyámnak, anyámnak, néhányan nekem is megkíséreltek; de midőn látták, hogy nem könnyen megy, odébb álltak. Igazán nem szeretett egyik sem. Pedig én szerelemtől álmódoztam, regényt akartam csinálni az életből, föl tettem magamban, hogy csak olyanhoz megyek, aki nem a vagyonért, hanem magamért vesz el. Ilyen is volt. Az öcsém nevelője. Egy szigorú jogász. Megmondtam neki, hogy hozzá megyek. Várjon! Egymásután kosaroztam ki érte a kéréket. Már a huszon felül voltam, kezdtem vén leány számba menni. S azt hiszi várt? Meg akart szökletni, hiába kértem, esdekeltem, esküdöztem örök hűséget, egy szép napon a faképnél hagyott s elvett egy másik lányt. Mit tegyek? Férjhez mentem én is. Férjemet alig ismertem. Összeszoktunk. Lánycyval eleinte boldog voltam, megmentőmnek tekintettem, megszerettem; napról-napra jobban szeretett ő is. Oh! de ez nagyon rövid boldogság volt!

Lányné itt egy kevés szünetet tartott. Csipkekendőjével elkomorodó homlokát simitva végig, mintha a multak szenvedéseit akarná letörölni onnan.

— Bárcsak ne szeretett volna anyyira! De ez nem is szerelem volt már többé; egy folyton jobban égő, fokozódó láng, a pokol összes tüze, ami égette szívet-lelkét. Ettől kezdődött boldogtalanságunk. Feltékenykedett mindenkire. Folyton üldözött vallatásával. Gyanúsított mindenkivel. Lehetetlen, képzelhetetlen meséket gondolt ki s fojton azzal kizokozott, hogy ezeket igazaknak ismerjem el. Órákig ott sompolygott a ház körül, a szomszédos uccákban, utána szaladt a bér-

sikert, a gabona árak emelkedését, nem tudták elérni, sőt a malmok üzemeinek kisebbedésével a gabonaárak is fokozatosan alábbszállnak.

Igaz, hogy az agráriusoknak megjecegett elvük nincs, törekvéseik célját, az erre használandó eszközöket mindegyik agrárius másképp adja elő.

Egyik mágnásunk, kinek neve előt tisztelettel kell kalapot emelni s kinek hazafiaságához kétség nem fér, az agrarizmust a lekötött tőke harcának a mozgó tőke ellen deklarálja. Tehát a mezőgazdaság harcban áll az iparral és kereskedelemmel. A nép nyelvén pedig úgy adják elő, hogy a kereskedelem az oka a mezőgazdasági termékek olcsóságának. Igaz, hogy régebben e vádat megfordították: hogy a kereskedő az oka a gabona drágaságának, amennyiben a saját magtáiraiban összegyűjtött gabonát a nép zsarolása mellett csak drága pénzért adja át a közforgalomnak. E vád hatása alatt nem egyszer rendelte el a kormány a készlet hivatalos felvételét, s mikor a hivatalos felvétel eredménye köztudomású lett, a gabona ára még jobban emelkedett, mert a készlet felette csekély volt mindig.

De bármily irányban emeltesék is e vád, annak tarthatatlansága már a kereskedő hivatásából is kitűnik, mely hivatás nem más, mint a meglévő javakat egyik kézről a másikba juttatni. A kereskedőnek tehát az ár, melyet fizet s melyet kap, üres szám, értéket nála csak a vétel és eladás közti különbözet tesz; e különbözet hogy nem valami nagy, s hogy azt a kereskedő kénye-kedve szerint nem irányíthatja, azt úgy hisszük -- a legfanatikusabb agrarista sem állíthatja. Hirdetik azon rég megcáfolt elvet is, hogy az egyik csak annyit nyerhet, mint a másikat a másik veszít; így tehát a kereskedő haszna a csalás és hazugság eredménye. E teoriával a kereskedőt erkölcsileg is támadni akarják.

Kérdezzük hazafias és erkölcsi cselekmény-e ez? Vajjon hazai kereskedelmünk oly fényes-e, hogy ellene az irtóháborút magunk megkezdhesük? Lássuk csak a statisztikai hivatal által kiadott külkereskedelmi forgalmunkra vonatkozó kimutatást: Az 1895-ik évben külforgalmunk 1048.8 millió forint értékű volt, melyből 544 millió a behozatalra, 504.8 millió a kivitelre esett. Áruforgalmunk tehát 39.2 millió forint veszteséggel záródott. Ausztriával szemben helyzetünk még rosszabb. Onnan a behozatal 441.8 millió, a kivitel 389.9 millió, tehát 52 millió forint a veszteségünk.

kocsinak, amelyre fölültem, váratlanul hazatoppant s hol szelíden, hol ingerülten egyre faggatott. Fölbérelt házimestert, szobalányt, hordárt ellenem. Igyekeztem kijózanítani. Egy-egy napra sikerült. Ilyenkor aztán ugrált, nevetett örömeiben, bevallott mindent, hogy mi módon akart rögeszméivel rajta kapni. Órák hosszáig egyedül hagyott boldog boldogtalannal, hogy bebizonyítsa, hogy már nem féltékeny többé. Mikor aztán ütött az órája, ismét a régi volt. Végre is meguntam a bolondok házának királynéja lenni. Minden aljasságot rám halmozott. Méltatlankodtam, megvettem, megutáltam lassanként.

Kállay gyengéd részvétellel csókolgatta a kicsi kis kezeket.

— Ma már a kíméletnek, gyöngédségnek nyoma sincs köztünk. Kártyás, korhely lett belőle s szeretőket tart, akik az uccán arcomba vigyorognak. Házunkhoz a legelvetemültebb cégéres guzemberek járnak, akiket ellenem uszít s akiknek minden aljasságára el lehetek készülve. De el lehet ön is! Önt gyűlölik! Tudják, hogy ön az egyetlen régi ismerősöm, ön az egyetlen ember, akit becsülök!

— Szeret? — egészíté ki kérdőleg Kállay.

— Szeretlek! — ismétlé határozott hangon Lánycyné. S mégis látja kénytelen vagyok színeskedni; a világ előtt férjem barátai az én barátaim, s nem szabad önt megkülönböztetnem, sőt látszólag elfogadom s reményt nyújtok e guzemberek egyikének, hogy a világ és férjem gazságait ellensúlyozhassam! Hogy legalább a többi nyomorultat féken tarthassam. Oh! mily émelyítő ez az élet!

Lánycyné kevert, osztott és nyert. Kállay emelt, veszített és ismét veszített. Fogva tartotta a sze-

Földrajzi fekvésünkkel fogva kereskedelmünknek kiválóan a Balkán államokat kellene meghódítani, ott kellene piacot teremteni; ám a statisztika itt is szomorú számokat tár elénk. Boszniából 8.1 millió volt a behozatal, 7.3 millió a kivitel; Szerbiából 17.4 millió a behozatal 3.6 millió a kivitel; Romániával szemben szintén passzív a kereskedelmi mérlegünk, egyedül Bulgáriával szemben vagyunk aktív állapotban. Igaz ugyan, hogy a passzív mérleg nem mindig az elszegényedés jele, s különösen nyeresztermelő országnál nem az, de feltétlen bizonyossága annak, hogy könnyebb a kivitel, mint a behozatal. Így, ami helyes is, a mezőgazdaság érdeke a merkanti izmus érdekeinek nem lesz feláldozva.

Az agrárius áramlat, amennyiben saját érdekeit védelmezi, jogos; de mihelyt az ipar és kereskedelem ellen támadólag lép föl, rejteget fajharcot jelent, melytől Isten óvja hazánkat. Csak a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem egybehangzó fejlődése boldogíthatja nemzetünket. Ki-ki a maga helyén teljesítse kötelességét.

Löb Ignác.

### Az elégedettségéről.

Az emberi élet váltakozó: bú, öröm, vig, szomorú kellemes és kellemetlen napok váltják fel egymást az életben. Csupa búból nem állhat az élet, de csupa örömből sem. Tehát a bűt nem lehet kitörlni az életből, de öröm nélkül az élet elviselhetetlen volna s így az ellentétek hol ritkábban, hol pedig sűrűbben fordulnak elő az életben. Teljesen eltoppanni az emberi természetet a bú és öröm iránt, mint pl. a sztoikusok tették, ez esztelenség és az emberi természetnek meg nem felelő cselekedet.

A szegény ember is lehet boldog, elégedett, csak hogy a boldogító érzelmek keletkezéséhez a jólétnél bizonyos fok szükséges, mely nélkül boldogság, elégedettség nem gondolható, ha csak közbe nem lép a vallás, s hitével és vigaszával az embert teljesen ki nem békiti helyzetével. Mert ha nekem a mindennapi szükségletért kell küzdenem, ennek bizonytalansága nem enged bennem boldogító érzelmeket kelteni, mert örszes gondolkodásom a szükséglet előállítására irányozva lévén, e gond foglalkoztatja teljes szellemi világomat.

A középosztálybeliek ilyen gondtól mentek lévén, azért is ezek között találjuk a legtöbb elégedett embert. Egyszerűségeikkel, munkás életükkel a tépelődésre időt nem találván, tradicionális eszméikkel és jólétevé érzületükkel a népek azt az osztályt alkotják, mely a mások sorsa iránt is fogékony, résztvevő és segélynyújtásra való készség is meg benne. Mert itt minden egyes ember értéke magáról tanuskodik, maga iránt nyer bizalmat, jól tudván, hogy a mi az ő

szívet mozgatja, polgártársainál visszhangra is talál. Az ily nézet nemcsak bátorságot önt az ember lelkébe, hanem a jó tett jutalmát is involválja, mert meg van győződve arról, hogy sokan embertársai közül e nézetet osztva, azoknak segélykészsége döntőleg határoz a dolog felett. Ezt az elégedett érzetet épen a közép — vagy a polgárosztálynál találjuk.

A műveltséggel az igények is rendszeresen nagyobbodnak. A tudományosan képzett ember az élettől többet követel, mint a középosztályhoz tartozó. Igényei az életre vonatkozólag fokozottabbak, nagyobbak és ennél fogva tevékenysége és hatásköre is kiterjedtebb és befolyásosabb, mint amazé. S ha ezek az igények ki nem elégítettek, a visszahatásnak eredménye az elégedetlen érzet. Azért is ennél az valósul, amit már egy ízben elmondtam, hogy a legfőbb és igazi boldogság, melyet az ember a földön elérhet és mely az élet minden eshetőségeitől független, a nagy gondolatokból és a folytonos nyugodt munkálkodásból áll.

Csak hogy erre nem képes ám mindenki, ez csak inkább a kiválasztottaknak a boldogság elérésére való eszköze. Már pedig minden ember törekvése a boldogság után való törekvés, a különbség csak az eszközök választásában lehet, a cél pedig közös. Hogy még az elért oél sem boldogít mindenkit, az köztapasztalás. Csak olyan boldogság lehet teljesen kielégítő, mely az ember teljes foglalkozását, tehát egész erejét igénybe veszi, hogy az előtte lebegő eszményképének megvalósítását megközelítse. Minden ember életében lebegett szeme előtt ilyen eszménykép, még szegénységében is fogadott számdéka volt, hogy ezt megvalósítsa. Tette-e? . . .

Az elégedett helyzetnek messzeterjedő hatása van az életre. Mint egyesekre, úgy a társadalom és az államra nézve is hasznos befolyása van az elégedettségnek. Ha IV. Henrik francia király oda törekedett, hogy minden paraszt alattvalójának vasárnapon tyukja legyen a fazékban, másszóval, hogy elégedett legyen, úgy a böles kormányának oda kellene hatni, hogy a kormányzattal megelégedés feltételeit helyzetekben. Az okos kormányzás abból áll, hogy ez az eszközök és módok helyes alkalmazása által az alattvalókat abba a helyzetbe juttassa, hogy ezek az országnyuította előnyöket saját javukra hasznosítsák. A társadalom pedig saját körében még annyit tehet a polgártársak érdekében, hogy ne zárkozzék el egyik a másiktól, hanem résztvevő, tanácsadó szívvel, ahol lehet segéllyel és munkanyújtás által segítse az elégedettséget tőle kitelhetőleg előmozdítani. Hiszen nem kell min tíg pénz, hanem a jó tanács, anyagi munka stb. sokban elősegíti az elégedettséget.

Hazánk egyes helyein igen szép patriarkális szokás uralkodik még most is. Ugyanis a falubeliek vagy városiak is a házépítkezésnél vagy másféléknél kölcsönös segítségét nyújtják egymásnak. Ez a helyes szokás a lakók között a barátságos viszonyt és ebből folyólag az elégedettséget is tagadhatlanul sok tekintetben elősegíti.

— Nos! És ha nem akarnám?!

A báró szünetet tartott. Néhány füstoszlopot fujt a kopasz mandarinok közé, kik egymás varkocsát húzgálták s aztán székét Lánycynéhez tolva, hüzelgésre fogta a dolgot:

— Gyönyörű szép asszonyom, ön jól tudja, mily boldog vagyok közelében. Szerelmünk emlékére kérem, ne utasítsa vissza e találgatást, ne szakítsa félbe e viszonyt, amely mindkettőnkre oly mámorító? Mivel bántottam meg, hogy elutasítja e pástor óráit?

— Még azt kérde? Ön, aki bandita módra rohant meg, aki fölhasználta életem legkeserűbb percét, hogy a testi és lelki kimerültség egy percében rongyokká tépje becsületemet. S mivel hálálta meg? Azzal, hogy uton utófélen dicsekszik szerelmemmel, ami sohasem volt az öné!

Maros báró izgatottan harapdálta a fogai közé szoritott szivarcsutakot. Lángoló düh és megszegyenülés rohantak végig elfehérlő arcán.

— Jól van asszonyom — mondá, torkába rekedt hanggal — elérkezett tehát az a pillanat, hogy az igazat szemtől-szembe megmondjuk egymásnak. Jegyezze meg jól, hogy én nem vagyok férje, akit mesével félre vezet, aki minden előrántott szalababot az igazi szeretőnek tart s midőn azt hiszi, hogy megfogta, az üres semmit tartja markai között, míg ön kacagva uszítja másfelé!

Lánycyné méltatlankodva kelt föl helyéről, de mielőtt egy lépést tehetett volna, a báró vasmarokkal ragadta meg, visszanyomta hirtaszkébe s inkább hadarva, mint beszélve folytatta:

— Hallgasson ide, asszonyom! Jól tudom, mi az oka az ön megváltozott viselkedésnek, tudom,

Minden ország zömét a polgárság képezi. Ennek a XII. és XIII. században a lovagrenddel sok küzdelme volt. De azóta a polgárostálynak jelentősége folyton nagyobbodik. Mai nap az államtudomány terén csak egy nézet uralkodik és ez az: hogy az ország magvát nemcsak a városokban, hanem általában minden államban a polgárság alkotja, sőt az államnak jóléte, kulturális és politikai jelentősége nagyjából ennek az osztálynak, mint az ország támaszának, köszönhető. Azért nagy szerencse, hogy ez a polgári osztály misszionális feladatának tudatában helyesen jár el, ha mindenkinek előtt igyekszik sorsával való megelégedettséget elérni. Megengedem, hogy minden osztálynak megvan a maga feladata az államban. Hazánkban jelentékegy része a népeességnek a parasztság. Mint földművelő ország, ennek jut a főfoglalkozás, az anyaföld művelése. Mi ezt a néposztályt kellőleg is tudjuk becsülni, de mégsem vagyunk annyira elfogultak, hogy azt az ország feuntartó elemének tartanók, hanem mi minden osztályt szükségesnek tartunk, de különös súlyt fektetünk a polgárostálynak és annak tulajdonitunk legnagyobb jelentőséget hazánkban. Azért is kívánjuk, hogy ennek az osztálynak minden irányban való fejlesztése, emelése, anyagi és szellemi téren való gyarapítása kormányunknak és saját magunknak feladata legyen.

ld. Wiesinger Károly \*)

\*) Boldogult munkatársunk élete utolsó napjaiban két cikket küldött. Tárghalmaz miatt most adhatjuk csak az egyiket. A másikra szintén rákerül a sor.

## H I R E K.

**FELHÍVÁS.** Tisztelettel kérjük lapunk azon előfizetőit, akik hátralékokban vannak, hogy ezt minél előbb beküldeni sziveskedjenek, mert a lap fenntartása tetemes anyagi áldozatra kerül s ennek csak úgy felelhetünk meg, ha előfizetőink is pontosan teljesítik kötelességüket.

Tisztelettel  
a kiadó hivatal.

— Lapunk mai száma 6 oldalra terjed.

— **Kinevezés.** A földmivelségi miniszter Gruner Lajost, a zalavármegyei gazdasági egyesület titkárát a közigazgatási bizottságba közigazgatási előadóvá nevezte ki.

— **Magyar név.** Schnitzler Jákó sümegei állatorvos és Andor nevű kiskoru fia vezetéknevének *Sugar*-ra való átváltoztatását a belügyminiszteriium megengedte.

— **Tanítógyűlés.** A Zalavármegyei általános tanítótisztület sümeg-tapolcai járásköre f. é. tavaszi nagygyűlését a sümeg városi III. osztályban április hó 4-én, szerdán délelőtti 10 órakor tartja, melyre a körök tisztelt tagjai és a tanügybarátok tisztelettel meghívottak. A gyűlés tárgyai a következők: 1. Elnöki megnyitó, a múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése. 2. Gyakorlati előadás: *Bánfi* Alajos igazgató olvasmány kezelése a II-ik osztálybeli

miért akar szakítani velem. Ön csak ürügyet keresett, hogy engem utóbb félre tegyen. Ön mással folytat viszonyt. Ön tegnap Kállayt fogadta, s elbeszélte neki élettörténetét? Ne kérdezze, honnan tudom?! Azt láthatja, hogy alaposan vagyok értesülve. Mondhatom, gyönyörű mese volt, amelyből én egészen ki maradtam s ugylátszik...  
A szép nő két szemeire ólomszürke felhő ülepedett, kezei fagyosakká váltak. A báró mit sem véve észre folytatta:

— Ugy látszik...

Lányné magához tért. A gyöngesség csak egy pillanatra tartott. Kiszakította magát a báró kezéből, fölugrott. A báró fenyegetőleg emelkedett föl.

— Vigyázzon asszonyom... de mielőtt bevégezhetné volna, a sértett nő egész erejéből kiáltott rá!

— Ön fenyeget?! Hitvány! Gazember!

A szomszéd szobában az urak fölugráltak a játéktól. Valamelyik vendég tévedésből az egész kasszát besöperte. Mindnyájan berohantak.

A következő pillanatban Maros báró egy irtóztató pofont kapott s az előszobába repült.

A kakadu tollait felborzolva, a pillanat nyomása alatt, szeveszetten rikoltotta urnője elkaptott szavát:

— Gazember! Gazember!

Lányc megatottan szorongatta a Kállay Pista kezét:

— Uram! Barátom! Házunk ön előtt mindig nyitva áll.

Maros bárónak a szemei a pofontól egészen bedagadtak s csak kilenced napra nyitak ki, mint a kis macskának.

Akkor azután megverekedett Kállayval.

tanulókkal. 3. *Éles* Károly felolvasása: A tanítók és a névmagyarosítás. 4. Vitatétel: Kell-e külön tanítástervezet az osztatlan iskolák számára? 5. Folyó ügyek. 6. Indítványok. Sümege, 1900. márc. 29. *Könyve* József, a járáskör elnöke.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, kik feltehetetlen drága jó férjem elhunytá alkalmával meleg részvétükkel szívem mély fájdalomát enyhíteni iparkodtak, fogadják ezuton is hálás köszönetemet.

Ösv. Moór Antalné.

— **Szent Antal szobra.** A sümegei plébánia-templomban Németh János plébános szent Antal szobrát akarja felállítani a vele járó persellyel a szegények kenyere számára. Ezen az imádságon alapuló üdvös intézmény — mely körülbelül 10 éves — déli Franciaországból veszi eredetét. Ma már ugyiszlán az egész keresztény világban elterjedt a szegények nagy öröme. Hogy hazánkban is mennyire népszerűvé vált, mutatja az a körülmény, hogy alig van város, melynek legalább egyik templomából szent Antal szobra a persellyel hiányoznék. Már a szomszéd városokban is feltalálható e szobor a persellyel, melynek jótékony hatását a szegény ügyre tagadni nem lehet. Nálunk eddig hiányzott, de most itt is felállítják. Mint halljuk, mult vasárnap óta — midőn a plébános felszólította híveit a szobor beszerzési költségeinek hozzájárulására, — még a legszegényebb polgárok is örömmel vizik filléreiket a szobor költségeire. Erősen hisszük, hogy a hívek ily buzgó áldozatkészsége mellett nem sokára látjuk templomunkban szent Antal szobrát. Arról is van tudomásunk, hogy a gyűjtésnek nem az a célja, hogy fényes, drága szobor legyen; hanem egyszerű, olcsóbb, mert így előbb fel lehet állítani és előbb nyújtja áldásait a nyomorban élő szegényeinkre. Talán jövő számunkban az adakozók neveit is közölhetjük.

— **Táncpróba.** Kemény Gyula táncitanító 1900. évi április hó 7-ikén, szombaton Sümege, a Korona-szálló disztermében zártkörű, fűszerkével kapcsolatos nagy táncpróbát rendez. Kezdeté este 8 órakor.

— **Csendélet a börtben.** Pár év óta nem igen volt panasz az uccai csend megháborítása miatt. Március 25-én este azonban egyszerre nagyon is farsangi hangulat szállta meg a sümegei legénység több tagját, akikből azután kitért az ősi virtus. Két társaság is tanubizonyoságot tett erről. Jankó Sándor és István Varga Sándor pájtásukkal úgy este fél nyolckor hangos jó kedvükben bekiáltottak Horváth Sándorhoz: No, most gyere ki, Cankó, ha mersz. Erre tovább vonultak a temető ucca felé, nagy énekszóval. Cankó négy fiával mert. Utána eredtek a vidám legényeknek s megtámadták őket. A Jankó gyerekek apja meghallotta a dolgot, Lajos fiával fiai segítségére sietett s lett ebből hatalmas verekedés. Persze, a bicska sem maradhatott a zsebben s így történt, hogy egy sulyos, hármán pedig könnyű sértéssel hagyták ott a csatateret. Ez volt úgy fél nyolckor. Két óra mulva másik vidám társaság adott dolgot a rendőrségnek. Cseh József, Móri István, Németh Ferenc és Éri József széles jókedvben haladtak tova a Kossuth-Lajos uccán. Némethnek szemét még a lámpák világossága is szúrta, hát próbálta, hogyan tudná kövel lecilizni. Majd a takarékpénztárnak az uccára nyíló folyosóját kezdtek döngetni. Ebben a multságban azonban a rendőrség megzavarta a legényeket, elcsipvén, a dutyiba helyezte őket, ahol a lámpa fénye nem bántotta szemüket. No, szegény lámpák, ti sem gondoltátok volna ám, hogy ti is szemet szurtok valaha valakinek.

— **Öngyilkosság.** Pados József bodorfai csász március 29-én revolverével mellbe lötte magát s nyomban meg is halt. Mi vitte a szerencsétlent e lépésre, a megejtendő vizsgálat fogja kideríteni.

— **Tolvaj.** Pardon József és Zámbo Ferenc csabrendeki lakosok panaszt tettek a csendőrök-nél, hogy meglopták őket. Pardon kamarájából egy pár férficsizmát, Zámbo konyhájából pedig egy új vasvillát emelt el valami enyves kezű jómádár. A csendőrök a nyomozást megindították. A gyaru Damina István nagykanizsai születésű lakatoslegényre esett, aki március 27-ig Zámbonál munkában volt, de elbocsátották. E napon a Kohn-féle majorban kért szállást s egy pár csizmát megvételre ajánlt. A nyomozás tovább folyik.

— **Meglopott katona.** A pallini méntelep parancsnoksága által Zala-Egerszegre kivezényelt Farkas Imre nevű őrzető a fedezetéből befolyt pénzeket a Kossuth Lajos-uccai vendéglőben részére fenntartott szobában egy asztalfiókban tartogatta. Ezeket a pénzeket időnkint beszállította a városi pénztárba azonban 66 koronája mégis összegyűlt, mely összeget a minap ismeretlen tettesek elemelték. A rendőrség nyomban megkezdte a puhatolódzást, de eredménytelenül.

— **Tolvaj inas.** Szabadi Ferenc könyvkötő inast Z-Egerszegre, gazdája Neuhun Gábor a minap postára küldte, hogy 10 korona összeget utalványon küldjön el. Nem lévén aprópénze a gazdának, egy ropogos tizest adott át a fiúnak azzal az utasítással, hogy a másik felét hozza vissza. A fiu azonban azt gondolta magában, hogy annak nagyon is mindegy akár a gazdája zsebjébe vándorol, akár az övébe, megtartotta magának s egy kis kéjutazást tett Székesfehérvár felé, — amely irányból néhány hóval ezelőtt jött.

— **Hirtelen halál.** Tulok István háshágyi lakos egynagában csépelgetett f. hó 27-én odahaza. Nehéz munka a cséplés, hamar kifárasztja a legedzettebb embert is, azért gyakran megmegpibén az ezzel foglalkozó munkás, hogy új orót gyűjtsön a munka folytatására. Tulok munkabíró ember volt; de mégis nehezebbre esett a cséplő forgatása, mert egyszerre csak összeesett és meghalt. Azt mondja az orvosi vizsgálat, hogy gutaütést kapott.

— **Állategészségügyi állapot megyénkben.** Takonykór miatt 1 község 1 udvarral, sertésvész miatt 11 község 73 udvarral van ez idő szerint megyénk területén hatósági zár alatt.

— **Állatkivétel korlátozása.** A földmivelségi miniszter közlése, hogy az orosz császári kormány sertéseknek Ausztriából és Magyarországból Oroszországba való bevitelét betiltotta.

— **A szerelem, a szerelem...** Sok bajnak, bánatnak a kuforrása a szerelem; ez a rejtélyes érzés, melynek megfejtésén hiába törtem már annyi tudós a fejét. Nagy Erzsikét, Góbárt községnek egyik szépét is ez emésztette. Hiába keresett menedéket józan eszénél, nem tudott szerelmétől szabadulni s mikor fájdalma már elviselhetetlenné vált, f. hó 26-án fölakasztotta magát. Később vették észre hozzátartozói, már meg volt dermedve. — Nagy részvételt temették el a szerelmes leányzó.

— **Vöröshimlő járvány** lépett föl Győrök községben. Eddig 8 gyermek betegedett meg; a betegségi esetek enyhe lefolyásnak.

— **Tél a tavaszban.** Hiába írták ki a tudósok, hogy a tavasz március 21-én kezdődik, Falb csunyán rájuk cáfolt. Megirta, hogy március 30-ika elsőrendű kritikus nap lesz s ime, a természet Falbnak adott igazat — ez egyszer. Addig-addig usztak ide-oda lassan-lomhán a föllegek, míg 28-án este megjelentek a cikkázó villámok, majd szakadt nyakunkba az eső. Közben hideg szél fujt, amolyan jóra való sümegei szél, 30-ra virradóra pedig valóságos hóvihar lepett meg bennünket. Esett egész nap. Vastag hóréteg vonta be a természetet, mintha nem is ibolyatermő, rügyfakasztó szép tavasz, hanem a zord tél szaka következne most. A márciusi hóban van hát része a lányoknak. Mosdhatnak benne a csunyak, ha ilyenek is vannak. Én azonban nem hiszem, hogy volnának, ha a nóta mondja is. Azért semmi, éppen semmi szükség nincs a márciusi hóra. Pusztuljon!

— **Néklülzhetetlen házigyógyszer a Pserhoffer-féle vértisztító labdacok,** melyek számtalan bajnál a leggyorsabban és legbiztosabban hatnak. A leghíresebb orvosok is ajánlják nehéz emésztés, gyomorhaj, kólika, ideges fejfájás, sápkor stb. betegségeknek. Saját érdekében cselekszik mindenki, ha állandóan készletben tartja a labdacokat, melyek számtalan esetben csodás hatásuaknak bizonyultak. 1 tegeres, mely 6 doboz á 15 labdac 1 frt 05 kr. A pénz előzetes beküldése után 1 tegerest 1 frt 25 kr-ért, 2 tegerest 2 frt 30 kr-ért, 3 tegerest 3 frt 35 kr-ért küld bérmentve Pserhoffer J. gyógyszerész, Bécs, I., Singerstrasse 15.

— **Kövületek.** Egy munkás a mézsgyár által bérbé birt sümegei városi köfjétkben állalt csontokra talált. A leletről értesítették Darnay Kálmánt, ki a helyszínen tett vizsgálódásai alapján a következő eredményre jutott: A humus talajtól 7 méternyi mélységben két önálló sziklacsucs emelkedik ki, melyek egykor az őstengerből kiemelkedő szirtek lehetek. A két sziklacsucs közötti tért behordta az őstenger fővénye. Ebből a lösz rétegből kerültek elő a diluvialis állatsontok. A csontok három épebb darabja teljesen hasonlít Darnay Kálmán múzeumban levő *Ös-rinoceros* csontjához, melyek inamuth és ös-szarvas csontokkal együtt kerültek elő évekkal ezelőtt a sümegei *diluvialis-lösz* rétegből. A vizsgálódás arra az eredményre is vezetett Darnayt, hogy az állat nem élve szorult a fővény közé, hanem csak elhullott állat egyes részei kerültek vízmosás következtében a lösz rétegbe, miután az állatnak sem koponyája, sem főbb csontjai az ideig nem kerültek felszínre. Sajnálatos dolog, hogy a csontok három legjellemesebb darabját elajándékozták és nem kerülhetett egytűvé abba a gyűjteménybe, melyet Darnay a magyar nemzeti múzeum részére állított össze s a mely hivatva lesz egy külön tárlóba Sümege állatvilágának száz és száz fajtát az ország szívében egyesítve bemutatni. Ennek kapcsán megemlíti, hogy ifju

Gyarmathy Lajos görbői földbirtokos, kertjében egy Hunyady korabeli harci fejszét talált ásás közben és Darnay hadtörténelmi gyűjteményének ajándékozta. Öröndetes haladásképpen említjük fel ezt az esetet, mely arról tanuskodik, hogy a közbirtokosság érdeklődése is fel van kelve és nem szórja el, mint előbb, hanem megbecsüli és rendeltetési helyére juttatja a földből előkerülő leltűnt idők emlékeit.

— **A magyar nemzeti zárandoklat**, mely a hercegprímás és a püspöki kar vezetésével április 24-én indul Rómába a déli vasút budai pályaudvaráról, mindenütt élénk érdeklődést kelt. Az 1900. szent esztendő, valamint a magyar katolicizmus 900 éves jubileuma egyformán vonzza az érdeklődőket. Mágusok, országos képviselők, kispapok, tudósok, ügyvédek, papok, orvosok, azonkívül egyszerű földművesek is vesznek részt a zárandoklatban, amelynek kimagasló pontja lesz a Lateránban tartandó magyar istentisztelet, ahol II. Szilveszter pápa van eltemetve, aki Szent István királynak küldötte 900 évvel ezelőtt a magyar szent koronát. Az istentiszteletet Vasváry biboros primás tartja a lateráni kánonokok segédletével, akik megint első kanonokjai a világnak, mert a legfőbb templomhoz vannak beosztva. Az ünnepi beszédet pedig Fehér József, pannonhalmi főpát mondja, mint az Asztrik apátnak utódja, aki Szent Istvánnak elhozta Rómából a koronát. Ezenkívül számos más egyházi ünnepség vár a zárandokokra, akiket a 90 éves agg XIII. Leo pápa ünnepi kihallgatásán fogad. A zárandoklatot a magyar katolikusok római zárandoklatát rendező bizottság irdója, mely Budapesten, az I. kerületben, a krisztinavárosi plebánia épületében van. Ide küldendő a jelentkezések, valamint a tudakozódások; az irdó postafordultával felel s ad minden tekintetben fölvilágosítást. Kívánatos, hogy a jelentkezés április hónap 10-ig befejeződjék, hogy az egész előmunkálattal zavartalanul lehessen teljesíteni. A zárandoklat napolyi kirándulással van egybekötve, kapcsolatosan vele más nevezetes olasz városok is megtekinthetők. Ott lesznek a hazai tanítókörök küldöttei is a zárandoklatban, amelynek érdekesebbet keveset látott Róma, a mennyiben diszmagyar, modern szalonruha stb. mellett nagy számban lesz látható magyar népviselet is. A magyar nemzeti zárandoklat országos bizottságától. Budapest, I. kerület, plebánia-épület, Krisztinaváros.

#### — Kossuthnak leghivebb arcképe 1849-ből.

Remek kivitelű arcképe készült el a nemzet atyjának. Kreith Béla gróf, a budapesti Kossuth-múzeum alapítója, régen fírad azon, hogy a szabadságharc legnagyobb fiának képét hiv. reprodukciókban terjesse. Most jelent meg Kossuth Lajos életnagyságú gyönyörű fényképmatomban. Ez a kép az eddigiek közt Kossuthnak leg-tökéletesebb, leghivebb arcképe 1849-ből, tehát abból a korból, a mikor küzdelmeinek és dicsőségének zenitjén állott. Mint ilyen kétszeresen drága ereklye, mert ebből az időből nincsen róla híven készült képünk. Ezen az arcképen minden ott van, ami benne nagy volt: a tűz, az elszántság, a hazáért és nemzetért való rajongás, a szabadságért való lelkesedés és a lángész ihlete. Kossuth Lajos ilyen volt, csakis ilyen lehetett. Valóban nemes és hazafias szolgálatot teljesítettek azok, akik legújabb Kossuth-arcképet a magyar közönség számára megteremtették. Ne hiányozzék ez a kép egyetlen házlól, egyetlen körből sem. Ez életnagyságú arckép ára csak 6 k. 80 f. Meg lehet rendelni az 1848—49-i ereklye-múzeumban, Budapesten, (IV., gránátos-ucca 14.) Szabadságharcunk hőseinek és vértanúink emlékeinek a pantheonát támogatja, aki a becses képet megszerzi.

— **A Dedek-féle szentek életéből** megjelent a 6., 7. és 8. füzet. Ismételtlen volt alkalmunk a jeles művet a t. közönség figyelmébe ajánlani. Most, midőn az újabb három füzet fekszik előttünk, jól eső elégtétellel kell jelentenünk, hogy a vállalat a legvérmesebb reményeknek is megfelel. Illusztráció, kivált a füzetek elejét díszítő teljes képek, valósággal művészi reprodukciók. A képek megválasztását különösen ki kell emelnünk, mert azokban bizonyos következetességet látunk. Nem csupán a vallásos érzés, hanem a műélvezőt is kell kielégíteni talál bennök. Ha a vállalat ily módon folytatja a megválasztást, akkor a Dedek-féle Szentek Élete, a mellett, hogy az épületes irdódom kiváló alkotása, a régi és modern festők legkitűnőbb műremekeinek gyűjteménye, valósággal az egyházi művészettörténelem segédkönyve, a műpártolók szalon-asztalának díszje lesz.

A 6-ik füzetben a „Szentek Élete” Dedek Crescens Lajos mint szerző, és Pallas irdalmi és nyomdai részvénnytársaság, mint eddigi kiadó, felszólítására a mai napon kiadásomba átvetttem s ez a mű mostantól fogva kizárólag az én kiadványom. A megrendeléseket kérem hozzám vagy hiteles megbízottaimhoz, vagy a Pallas társaság-

hoz, valamint bármely hazai könyvkereskedőhöz intézni. A mű kiállítását továbbra is a Pallas irdalmi és nyomdai részvénnytársaság első rangu nyomdájá gondozza. Budapest, VII., Rottenbiller-ucca 5/a 1900. március 28-án. Dr. Kiss János, egyetemi tanár.

#### — Hogyan lett egy házaspár 6 gyermekével boldog?

Egy fővároshoz közeli vidéki városban élt férj és feleség 6 gyermekével. A férj mindig szorgalmas volt, de mégis csak ritkán sikerült neki valamit keresni, úgy, hogy családját alig bírta eltartani. Az asszonynak egyszerre csak azon gondolata támadt, hogy férje tudtán kívül részt vesz az osztálysorsjátékban. Sokáig takereszkodott a krajcárokkal, míg egy negyedecke sorsjegyet beszerezhetett. Ekkor Török A. és Társa céghez, Budapesten, Váci-körút 4. forduló és megrendelt ott egy negyed sorsjegyet. Számát sem az 1-ső, sem a 2-ik, de még a 3-ik és 4-ik osztályban sem húzták ki. Elcsüggedve irt az asszony Török A. és társa cégnek: „még csak két osztály, aztán veszve vannak a meg-takarított krajcárok”. Ez azonban nem így volt, mert az 5-ik osztályban nagy nyeresémmel húzták ki a számot, a Török-cég, mely előtt a család szánalmas helyzete ismeretes volt, azon-nal sürgönyözött az asszony részére megállapított címre, hogy sorsjegyüket egy nagy nyeresémmel kihúzták. Másnap már megjelent az asszony férjével együtt Török A. és Társa cég budapesti irdójában, de férje előtt még titkolta, hogy mi történt. Csak mikor a hivatalos húzási jegyzék-ből meggyőződött és miután Török A. és Társa cégtől a pénzt felvette, adta meg urának a felvilágosítást. A szegény ember öröme leírhatatlan nagy volt, reszkető kezekkel és örömkönnnyekkel szemében, ölelte át feleségét ezen szavakkal: „neked köszönöm jó asszony, hogy mindketőnket gyermekeinkkel együtt boldoggá tettél”.

#### — Kalauz — ingyen.

Az év egyik legérde-kebb eseménye a párisi világkiállítás lesz. Aki oda készül, annak feltétlenül szüksége van meg-bizható kalauzra. Ilyen Kalauz készült most a Magyar Hírlap szerkesztőségében. Mindenre kiter-jedő mű ez, amely a Párisba utazóknak nélkülözhetetlen. Kitűnő térkép is van benne. A Magyar Hírlap minden előfizetőjének teljesen ingyen küldi meg a Kalauzt. A Magyar Hírlap kalauz maga is, minden irányban. Legjobb, leg-hivebb kalauza a nagy magyar közönségnek. A Magyar Hírlapnak (szerkesztő: Fenyő Sándor) senkivel szemben sincs lekötöttsége. Sem pártot sem egyes embert, sem klikket nem szolgál. Független és szabad. Egyetlen urat ösmer: a közérdeket. A Magyar Hírlap a párisi kalauzon kívül is különös kedvezményeket ad előfizetői-nek. Az új előfizetők díjlanul kapják meg a Magyar Hírlapban most folyó érdekes regénynek eddig megjelent közleményeit (könyvalakban). Az Otthon című szépirodalmi illusztrált folyóira-tot a Magyar Hírlappal együtt évnegyedre nyolc koronáért kapják az előfizetők. Fél áron, negyed-évenként egy korona és 50 fillérért jutnak egyszersmind a remek Francia Divatlaphoz. A Képes Gyermeklaphoz pedig negyedévenként egy koronáért. A Magyar Hírlap előfizetési ára egy negyedévre csak 7 korona, egy óra pedig két korona és 40 fillér. A kiadóhivatal Budapesten van az V. ker., Honvéd ucca 4. sz. alatt.

#### — Szókimondó újság.

Soha magyar lap oly hamar s oly egyenes uton nem jutott a közön-ség rokonszenvére, mint a „Magyar Szó”, melyet általánosan magyar szó-kimondó újságnak nevez-nek. És méltán. Az igazság pallosával áll őrt a magyar közélet kapui előtt, hogy a hipokrita álszenteskedés be ne törhessen oda. Kíméletlen, de őszinte szóval rántja le a leplet a hangzatos jelszavakkal dolgozó alakokról, akiktől félti a magyarság ügyét. Mert nem csak szavában magyar ez az újság, magyar minden ízében hit-vallása a legszélsőbb sovinizmus, a magyarság nemzeti karakterének érvényesülése az egész vonalon. A „Magyar Szó” minden rovata olyan, hogy gazdagságban, frissességben és ötletességben egy laptársa sem versenyezhet vele. politikai hírvonata pedig valósággal szenzációs minden számban. A „Magyar Szó” esténként 5 órakor jelenik meg s így korán reggel már a vidék leg-távolabbi részeiben is olvasható. Előfizetési ára egész évre 28 korona, fél évre 14 korona, negyed-évre 7 korona, egy hónapra 2 korona 40 fillér. A „Magyar Szó” kiadóhivatala Sarkantyus-ucca 3. sz. alatt van.

— **Röfös üzletbe** egy jó házból való fiu tanulóknak felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

## Közzgazdaság.

### A szőlők védelme.

Az újra virágzásnak induló magyar szőlő-termelés nem okoz művelőinek oly gondtalan örömet, mint amintőben a régi szőlősgazdának része volt.

A betegségek egész sora támadja meg min-den évben szőlőinket, csak az a szerencse, hogy aki ért az ellenük való védekezéshez, az meg-menthethi dúsán termő tőkét.

Ujabbban különösen két betegséggel gyült meg a szőlősgazdák baja. Az egyik a peronosz-pora, a másik az oídium (a lisztharmat). Mind a kettő tönkre teheti a szőlősgazda termését, de aki ért hozzá, mind e kettő ellen véde-kezhetik.

Eddig a peronoszpora ellen általánosan réz-galic és mészkeverékkel védekeztek, amit víz-ben feloldva permeteztek a szőlő lombjára; az oídium ellen pedig tiszta kénport fújtattak a fűrtökre.

Mind a két szer használata, különösen a rézgalic és mész keveréke sok pepecseléssel és sok bajjal járt. A beszerzésnél a termelők nagyon sok visszaélésnek és csalásnak voltak kitéve és a ki nem értett eléggé az oldatok elkészítéséhez, biz az nagyobb kárt tett a szőlőjében, mint maga a baj, a mely ellen védekezett.

Sikerült azonban a védekező anyagokat oly alakban előállítani, amely teljesen kész szert ad a közönség kezébe és a melynek hatása biztos, amit alkalmazhat a leggyorsabb földműves is minden tanulás nélkül.

Ez a két szer, amit Németországban már tíz év óta és rövid ideje Magyarországon is általánosan használnak: a dr. Aschenbrandt-féle „bordói por” a peronoszpora ellen és a dr. Aschen-brandt-féle rézkénpor az oídium ellen.

Leírjuk, hogyan védelmezhetjük meg biz-tosan ez új és jó szerek használatával szőlőin-ket a két veszedelmes betegség ellen.

#### \* A peronoszpora ma már általánosan elter-jedett betegsége szőlőinknek, ellene minden évben kell védekeznie minden szőlősgazdának, hogy megelőzze a bajt. Háromszor kell permetezni a szőlő egész lombját. Április végén, június hó közepén és július hó közepén (esetleg augusz-tus hóban). A peronoszpora legbiztosabb ellen-szere a dr. Aschenbrandt-féle bordói por, mely rész, mészhidrátt és cukor olyan keverékből áll, amely a bajt biztosan megöli, kárt a szőlőnövé-nyen nem tesz és a levélzetre kitűnően tapad.

Linhart György, a magyar-óvári gazdasági akadémia tudós tanára a következőkben állapi-totta meg kétévi gondos kísérlet után a „bordói por” előnyét a rézgalic és mészkeverék felett:

1. Az oldatot elkészíteni igen könnyen s nagyon rövid idő alatt lehet.

2. Az oldat erősen alkalikus hatása és véle a lomb gyenge leveleit még ügyetlen munkás sem képes leperzselni.

3. Az oldat kitűnően tapad s olyan esők, a melyek a közönséges rézgalickeveréket ok-vetlenül lemoszák, nem képesek a zöld részek-ről lemosni.

4. Ha az oldat nem lesz a permetezésnél elhasználva, a megmaradt mennyiséget egy bedugaszolható hordóban huzamos ideig eltar-tatjuk a nélkül, hogy az állás ártana az oldatnak”.

A „bordói porból” egy hektóliter vízre adunk az első permetezéshez 1 kg.-ot a második és harmadik permetezéshez 1—1½ kg.-ot. Elfogy az első permetezésnél egy kat. holdra 4 hl. oldat, a második és harmadik permetezéshez 6 hl. oldat, kell tehát egy évben egy kat. hold szőlőre körülbelül 22 kg. bordói por, a minék ára á kg. 76 fil. vagyis egy hold szőlő permete-zése, oltekintve egyéb előnytől 4—6 koronával kerül kevesebbe, mintha közönséges rézgalic és mészkeveréket használunk.

A permetező oldatot a bordói porral igen egyszerűen készíthetjük el.

Lemérünk a porból annyi kg.-ot, a hány kg.-ot óhajtunk egy hl. vízhez adni. Tehát 1—1½ kg.-ot.

Azután veszünk egy kádat, melybe 40 liter vizet öntünk.

Ezt a 40 liter vizet folytonosan keverjük egy nyírfaseprűvel vagy karóval.

A már előbb lemerített bordói port egy közön-séges konyhaszitába öntjük és a víz folytonos keverése közben, beleszitáljuk a kádban levő 40 liter vízbe.

Igy a bordói por teljesen és tökéletesen felolvad. Ezután ugyanosak keverés közben, még 60 liter vizet öntünk a kádba.

A bordói port okvetlenül szitálni kell a vízbe.

A permetező lének ilyenén pontos előkészí-tése alig öt percnyi időt vesz igénybe. Az elkészített lé kissé zavaros halavány színű és egyenesen a permetező gépekbe önthető. Mielőtt azonban a lé a gépbe öntjük, kavargatjuk fel mindig jól.

Mindenki, aki port rendel, kap használati utasítást is.

\* Az oídium (lisztharmat) a szőlők ujabb, de rohamosan terjedő betegsége. Két év alatt az